

Něco velkého, a ať je to láska (IV): Jak se pozná povolání?

Příběhů povolání je tolik, kolik je lidí. V tomto redakčním článku předkládáme některé z nejčastějších mezníků na cestě, na níž může člověk poznat své povolání.

21.02.2019

Nad Judskem zašlo slunce. Za Ježíšem přichází zneklidněný Nikodém. Hledá odpověď na otázky, jež mu víří hlavou. Plamen lampy

vrhá ostré stíny na tváře obou mužů, kteří spolu šeptem vedou tajuplný rozhovor. Odpovědi, které Nazaretský dává na jeho otázky, Nikodéma matou. Ježíš ho upozorňuje: „Vítr vane, kam chce; slyšíš, jak hučí, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ (Jan 3,8) Povolání, každé povolání, je tajemství, a jeho objevení je dar Ducha svatého.

V knize Přísloví se praví: „Tyto tři věci mám za podivuhodné a čtyři nemohu pochopit: cestu orla po nebi, cestu hada po skále, cestu lodi v srdci moře a cestu muže při dívce.“ (Př 30,18–19) Kdo, nepomůže-li mu přitom Bůh, může sledovat stopu milosti v duši, určovat její záměry a odhalovat smysl a úděl života? Kdo, není-li veden dary Ducha svatého, může vědět, „odkud pochází a kam jde“ ten Boží hlas v duši, často slyšitelný v podobě tužeb, nejistot,

předtuch a slibů? Na něco takového naprosto nestačíme. Proto, máme-li rozeznat své povolání, potřebujeme především pokoru, tzn. pokleknout před nevysvětlitelným a otevřít srdce působení Ducha svatého, který nás vždy může něčím překvapit.

Kdo hledá své povolání nebo v tom pomáhá jiným, tedy nemůže „používat předem připravené poučky či strnulé metody a pravidla“.[1] To by bylo jako pokoušet se „svazovat vždy jedinečné působení Ducha svatého,“[2] který vane, kam chce. Kardinála Ratzingera se při jedné příležitosti zeptali: „Kolik cest k Bohu existuje?“ Na to on s odzbrojující prostotou odpověděl: „Tolik, kolik je lidí.“[3] Je tolik příběhů povolání, kolik je lidí. Na těchto stránkách si ukážeme některé z nejčastějších mezníků na cestě, na níž může člověk poznat své povolání.

Neklid srdce

Nikodém cítí v srdci neklid. Slyšel Ježíše kázat, a byl jím dojat. Některá z Ježíšových poučení ho však pohoršila. Viděl na vlastní oči jeho zázraky a žasl nad nimi, to ano, ale zneklidnila ho moc, s níž Ježíš vyhnal obchodníky z chrámu, který nazval „domem mého Otce.“ (srov. Jan 2,16) Kdo se to odvažuje takto mluvit? Stěží v sobě dokáže zadržet skrytou naději: Že by to byl Mesiáš? Přesto je však stále pln nejistoty a pochybností. I když hledá odpověď na své otázky, nedokáže se rozhodnout následovat Ježíše veřejně, a přijde za ním v noci: „Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha, protože nikdo nemůže konat ta znamení, která konáš ty, není-li s ním Bůh.“ (Jan 3,2) Nikodém je zneklidněný.

Podobně se vede i jiným evangelijním postavám, jako např. onomu mladíkovi, který jednoho dne přiběhne k Ježíši a zeptá se ho:

„Mistře, co dobrého mám udělat, abych dosáhl věčného života?“ (Mt 19,16) Není spokojený. Má v srdci neklid. Domnívá se, že je schopen něčeho víc. Ježíš ho ujistí, že hledá správně: „Jedno ti schází...“ (Mk 10,21) Vzpomeňme také na apoštoly Ondřeje a Jana. Když Ježíš viděl, že jdou za ním, zeptal se jich: „Co byste chtěli?“ (Jan 1,38) Jedni i druhí byli „hledajícími“: očekávali nějakou úžasnou událost, která by změnila jejich život a naplnila ho dobrodružstvím. Měli upřímnou, dychtivou – neklidnou – duši plnou snů, tužeb a přání.

Jistý mladík se při jedné příležitosti zeptal svatého Josemaríi, jak se dá pocítit povolání do Díla. Odpověď svatého Josemaríi zněla: „Není to věc pocitu, synu můj, i když si člověk všimne, že ho Pán volá. Začne být neklidný a pocítuje určitou nespokojenost... Je nespokojený sám se sebou!“^[4] Při hledání povolání

často všechno začíná právě tímto neklidem v srdci.

Láskyplná přítomnost

V čem ale tkví tento neklid? Kde se bere? Svatý Marek ve svém vyprávění o mladíkovi, který přišel za Ježíšem, říká, že Ježíš na něj pohlédl s láskou (Mk 10,21). I na nás hledí s láskou: v duši nějak postřehneme *přítomnost* lásky, která si nás volí pro nějaké výjimečné poslání. Bůh vstupuje do našeho srdce a snaží se o *setkání*, o sdílení. Toho je však teprve třeba docílit, a proto jsme neklidní.

Láskyplná přítomnost Boha v duši se může projevovat různými způsoby: touhou po důvěrnějším vztahu s Pánem; odhodláním utišovat v duších hlad po Bohu; přáním, aby církve – Boží rodina ve světě – rostla; snem po životě, v němž by naše obdržené vlohy přinesly pravý užitek; touhou zmírňovat utrpení ve

světě; vědomím toho, že se nám dostalo obrovského štěstí: „Proč já tak mnoho, a ostatní tak málo?“

Boží volání se může projevit i ve zdánlivě náhodných událostech, které člověkem vnitřně pohnou a zanechají v něm stopu. Když se jednou svatý Josemaría zamýšlel nad svým životem, řekl: „Pán mě připravoval mně navzdory, skrze zdánlivě nevinné události, které využíval k tomu, aby v mé duši probudil božský neklid. Proto velmi dobře rozumím té tak lidské a zároveň božské lásce Terezie od Dítěte Ježíše, kterou dojalo, když mezi stránkami knihy objevila obrázek s probodenou rukou Spasitele. I mně se takové podobné věci staly, a také mnou vnitřně pohnuly.“[\[5\]](#)

Jindy člověk tuto láskyplnou přítomnost objeví prostřednictvím lidí nebo způsobů života podle

evangelia, které v jeho duši zanechají Boží stopu. I když náš život může změnit nějaká nečekaná událost nebo setkání, naše povolání obvykle vykrytalizuje v tom, co jsme doposud prožili. Konečně mohou duši zasáhnout i některá slova z evangelia, která v ní utkví a sladce znějí v paměti, a pak člověka provází třeba i po celý život. Svatou Terezii z Kalkaty např. hluboce zasáhlo Ježíšovo „Žízním“ (Jan 19,28) na kříži; pro svatého Františka Xaverského byla rozhodující otázka: „Co člověku prospěje, když získá celý svět, ale ztratí svou duši?“ (Mt 16,26)

To netypičtější na tomto neklidu srdce je asi to, že dostane podobu tzv. *nesympatické sympatie*. Jak řekl svatý Pavel VI., Boží volání se představuje jako „zneklidňující a zároveň uklidňující hlas, který je jemný i naléhavý, neodbytný a zároveň laskavý“^[6]. Volání nás přitahuje a zároveň v nás vyvolává odpor; cítíme

výzvu, abychom se odevzdali lásce, a současně nás leká riziko ztráty svobody: „Vzpíráme se říci Pánu ano. Chceme, a zároveň nechceme.“[7]

Spojit všechny body v modlitbě

Nikodém přichází za Ježíšem puze neklidem. Laskavá osobnost Pána si již získala místo v jeho srdci: už ho začal milovat, ale ještě se s ním musí sejít osobně. V rozhovoru, který mezi nimi proběhne, mu Mistr odhalí nové horizonty: „Amen, amen, pravím ti: Jestliže se nenarodí někdo znova, nemůže spatřit Boží království.“ (Jan 3,5) Nikodém nechápe, a proto se jednoduše ptá: „Jak se to může stát?“ (srov. Jan 3,9) Při setkání tváří v tvář Ježíšovi dojde postupně k odpovědi na otázku, kým je on pro Ježíše, a kým by měl být Ježíš pro něj.

Aby neklid srdce mohl získat důležitý význam pro rozlišování povolání, musí být chápán, vyhodnocován a vykládán v modlitbě, v rozhovoru s

Bohem: „Proč se nyní děje toto, Pane? Co mi chceš říct? Proč mám v srdci tyto touhy a náklonnosti? Proč to lidi kolem mě nezneklidňuje, a mě ano? Proč mě tolik miluješ? Jak mohu lépe využít dary, které jsi mi dal?“ Jen díky této navyklé ochotě v modlitbě lze rozeznat láskyplnou Boží péči – jeho Prozřetelnost – v událostech našeho života, v lidech, se kterými jsme se setkali, a dokonce i ve způsobu, jakým se utvářel náš charakter, záliby a dovednosti. Jako by Bůh na naší cestě vytyčoval body, které až nyní, v modlitbě, postupně dostávají podobu rozeznatelné kresby.

Benedikt XVI. to vysvětloval takto: „Tajemství povolání leží ve vztahu k Bohu, v modlitbě, která roste právě ve vnitřním tichu, ve schopnosti vnímat, že Bůh je blízko. A to platí jak před volbou, tedy v okamžiku rozhodnutí a vyjití, tak po ní, chce-li člověk vytrvat a být na cestě

věrný.“[8] Pro toho, kdo se ptá na své povolání, je první a základní podmínkou přistoupit v modlitbě k Ježíšovi a naučit se od něj hledět na svůj život jeho očima. Stane se mu možná něco podobného, jako onomu slepci, kterému Ježíš pomazal oči slinou: nejprve viděl všechno rozmazaně; lidé mu připadali jako chodící stromy. Dovolil však Pánu, aby pokračoval, a nakonec viděl jasně (srov. Mk 8, 22–25).

Spouštěč

Dva roky po onom nočním setkání s Ježíšem dojde k události, která Nikodéma donutí, aby zaujal jasné stanovisko a dal se otevřeně poznat jako Pánův učedník. Pilát, naveden velekněžími a farizeji, dá ukřižovat Ježíše Nazaretského. Josef z Arimatie získá povolení sejmout jeho tělo z kříže a pohřbít ho. Svatý Jan píše: „Dostavil se tam i Nikodém, ten, který k němu přišel jednou v noci.“

(Jan 19,39) Pánův kříž, útěk učedníků a možná i příklad věrnosti Josefa z Arimatie jsou pro Nikodéma výzvou, která ho donutí, aby se rozhodl:

„Takto se zachovali k Ježíši ostatní; jak se zachovám já?“

Spouštěč neboli rozbuška, je malé množství citlivější a slabší výbušné směsi, která se spouští pomocí knotu nebo elektrického výboje, a způsobuje explozi méně citlivé, ale silnější nálože. Při hledání povolání se často stává, že dojde k nějaké události, která zapůsobí na neklid v srdci jako spouštěč, takže ten díky tomu dostane jasný smysl, ukáže člověku cestu a podnítí ho k tomu, aby se po ní vydal. Může jít o události nejrůznějšího druhu s různě velkým emočním nábojem. Důležité je, aby byly, podobně jako neklid srdce, pochopeny a vyloženy v modlitbě.

Spouštěčem může být i nějaké duševní hnutí nebo nečekané setkání

s nadpřirozenem, jak se stalo papeži Františkovi, když mu bylo zhruba sedmnáct let. Jednoho zářijového dne se chystal na oslavu s přáteli, ale řekl si, že se předtím ještě zastaví v místním kostele. Tam se náhodou setkal s knězem, kterého neznal. Knězova usebranost na něj hluboce zapůsobila, a tak se rozhodl, že se u něj vyzpovídá. „Při té zpovědi se mi stalo něco divného, nevím, co to bylo, ale změnilo mi to život. Řekl bych, že mě přistihli, když jsem nebyl ve střehu,“ vzpomínal na to o čtvrt století později. A vysvětloval si to takto: „Zažil jsem překvapení, ohromení ze setkání; uvědomil jsem si, že jsem byl očekáván. Od té chvíle je pro mě Bůh tím, kdo se první chápe iniciativy. Hledáš ho, ale On tě hledá jako první.“[9]

Jindy může být spouštěčem příklad blízkého přítele, který se odevzdá Bohu: „Můj přítel se odevzdal Bohu, a co já?“ Nebo laskavé pozvání přítele

jít s ním po určité cestě, ono „Pojď a uvidíš“ (Jan 1,46), kterým Filip vyzval Natanaela. Dokonce to může být i nějaká úplně obyčejná událost, která však pro toho, kdo má neklid v srdci, hodně znamená. Bůh ví, jak si posloužit i těmi nejnepatrnějšími věcmi, aby pohnul duší. Tak se to stalo i svatému Josemaríovi, když mu Boží Láska vyšla vstříc uprostřed sněhu.

Spíše než o vzplanutí se však často jedná o rozhodnutí, ke kterému člověk dospěje pozvolným dozráváním víry a lásky v modlitbě. Aniž by si toho byl vědom, dosáhne postupně s Boží pomocí mravní jistoty o tom, že má povolání, a působením milosti se pro ně rozhodne. Blahoslavený John Henry Newman tento proces mistrně popsal, když si připomínal své obrácení: „Jistota je náhlá a objeví se v konkrétním okamžiku; pochybnost je oproti tomu proces. Já jsem měl k

jistotě ještě daleko. Jistota je úkon reflexe: znamená to vědět, že vím. A tu jsem až do doby krátce před svou konverzí neměl. Ale (...) kdo může určit ten přesný okamžik, kdy se jeho představa začne naklánět jako misky vah, a to, co se dříve přiklánělo na jednu stranu, se promění v pochybnost?“[10] Proces rozhodování, při němž rozhodnutí odevzdat se dozraje pozvolna a ne překotně, je ve skutečnosti mnohem jistější než rozhodnutí vyvolané ohromujícím zábleskem nějakého vnějšího znamení, jež nás může lehce oslnit a zmást.

V momentě, kdy dojde ke zvratu, člověk prozře. A nejen to: i jeho vůle je pobízena zvolit novou cestu. Proto svatý Josemaría napsal: „Zeptáte-li se mě, jak se pozná Boží volání, jak si toho člověk všimne, řeknu vám, že je to nový pohled na svět. Jako by se v nás rozsvítilo světlo; je to tajemný impulz.“[11] Povolání je světlo a

impulz. Světlo v naší inteligenci osvícené vírou, abychom pochopili svůj život; impulz v srdci zapáleném láskou k Bohu, abychom odpověděli na Pánovo pozvání, i když se tomu bude dít s onou *nesympatickou sympatií*, jež je pro Boží věci příznačná. Je proto dobré prosit „nejen o světlo, abychom viděli svou cestu, ale také o sílu, abychom se chtěli spojit s Boží vůlí“.[12]

Pomoc v duchovním vedení

Nevíme, zda Nikodém hovořil s ostatními učedníky před, anebo poté, co se sešel s Ježíšem. Možná to byl sám Josef z Arimatie, kdo ho přiměl k tomu, aby se beze strachu z farizeů otevřeně přiznal k Ježíši. Možná ho i dovedl k onomu rozhodujícímu setkání s Ježíšem. Právě v tom spočívá duchovní doprovázení či vedení: v možnosti poradit se s někým, kdo jde s námi; s někým, kdo

se snaží žít v souladu s Bohem, kdo nás zná a přeje nám dobro.

Je pravda, že povolání je věc, která bude vždy jen mezi mnou a Bohem. Nikdo nemůže vidět mé povolání za mě. Nikdo se nemůže rozhodnout za mě. Bůh se obrací na mě, mě zve, mě nechává svobodně odpovědět a mně k tomu dává svou milost. Přesto nám při tomto rozlišování a rozhodování může velmi pomoci, máme-li vedle sebe nějakého zkušeného vůdce; mimo jiné proto, aby potvrdil, že pro zvolenou cestu máme potřebné schopnosti, a aby upevnil čistotu úmyslu našeho rozhodnutí odevzdat se Bohu. *Katechismus* praví, že dobrý duchovní vůdce se může stát také učitelem modlitby:[13] někým, kdo nám pomůže chápat, promýšlet a správně vykládat hnutí srdce, náklonnosti a události v modlitbě. I proto nám jeho činnost může přiblížit povolání. Zkrátka někdo, kdo nám jednoho dne může říci: „To

je Pán“ (Jan 21,7), podobně jako řekl svatý Jan svatému Petrovi, když v dálce na břehu spatřil muže, který na ně volal.

Rozlišování povolání je ve značné míře osobním procesem, stejně jako i konečné rozhodnutí. Bůh nám v tom ponechává svobodu – a to i poté, co použil spouštěč. Po odeznění počátečního momentu se proto mohou snadno objevit nové pochybnosti. Bůh je stále s námi, ale drží se v povzdálí. Je pravda, že všechno udělal a nadále bude dělat. On ale nyní chce, abychom ten poslední krok udělali sami, zcela svobodně a z lásky. Nechce otroky, chce děti. Proto se nevnucuje, nechce našemu svědomí nic diktovat. Téměř bychom mohli říci, že se staví do role „pozorovatele“. Pozoruje nás a trpělivě a pokorně čeká, jak se rozhodneme.

„Počneš a porodíš syna.“ (Lk 1, 31–32) Jako by v tichu, které následovalo po zvěstování archanděla Gabriela, celý svět zatajil dech. Boží poselství bylo předáno. Boží hlas se nechával již léta slyšet v srdci Panny. Nyní se však Bůh odmlčel. A čekal. Vše záviselo na odpovědi dívenky z Nazareta. „Maria řekla: Jsem služebnice Páně: ať se mi stane podle tvého slova.“ (Lk 1, 38) Po letech, u paty kříže, přijala svatá Maria z rukou Nikodéma mrtvé tělo svého Syna. Jaký dojem asi muselo na tohoto nově příchozího učedníka učinit, když viděl, jak Ježíšova Matka ponořená do nesmírné bolesti přijímá opět s láskou Boží cesty: „Ať se mi stane podle tvého slova.“ Jak nedat vše pro tak velikou lásku?

José Brage

- [1] Svatý Josemaría, *Dopis 6. V. 1945*, č. 42.
- [2] Tamtéž.
- [3] P. Seewald, *Joseph kardinál Ratzinger: křesťanství na přelomu tisíciletí*, Portál, Praha 1997, s. 25.
- [4] Sv. Josemaría, *Poznámky z rodinného setkání*, Crónica, 1974, sv. I, s. 529.
- [5] *En diálogo con el Señor*, edición crítico-histórica, Rialp, Madrid 2017, p. 199.
- [6] Svatý Pavel VI., *Homilie, 14-X-1968*.
- [7] Svatý Josemaría, *Poznámky z rodinného setkání*, Crónica, 1972, s. 460.
- [8] Benedikt XVI., *Setkání s mladými v Sulmoně, 4-VII-2010*.

[9] S. Rubin y F. Ambrogetti, *El Papa Francisco. Conversaciones con Jorge Bergoglio*, Ediciones B, Barcelona, 2013, p. 48.

[10] Beato John Henry Newman, *Apología pro vita sua*, Ciudadela, Madrid 2010, p. 215.

[11] Dopis 9–I–1932, cit. v: *El Opus Dei en la Iglesia*, Rialp, Madrid 1993, s. 148.

[12] F. Ocáriz, „*Luz para ver, fuerza para querer*“, ABC, 18-IX-2018.

[13] Srov. Katechismus katolické církve, č. 2690.

.....

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/neco-velkeho-a-at-je-to-laska-iv-jak-se-pozna-povolani/> (04.04.2025)